

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Maastricht, april '25

Nieuwe energie en leefmilieu

Omschrijving

Een Limburg dat vooruit wil, heeft een schoon en gezond leefmilieu nodig met een toekomstbestendige energievoorziening.

- Energie-infrastructuur & verduurzaming industrie (4.1.1.): in 2024 zijn de eerste concrete stappen gezet richting de aanpak voor de netcongestie door de uitvoering van verschillende activiteiten, waarbij ook is ingezet op lobby. Ook zijn wij gestart met het opzetten en uitvoeren van diverse ondersteuningsprogramma's voor de verduurzaming van bedrijventerreinen;
- Energie verduurzaming gebouwde omgeving, warmte & grootschalige opwek (4.1.2.): in 2024 hebben wij de eerste contouren van een Limburgse energiemaatschappij vorm gegeven en zijn wij aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een 'proof of concept' voor Warmtenet Zuid Limburg. Er is uitvoering gegeven aan de instructieregels voor zonneparken en er is een onderzoek gestart naar de potentie van zon-pv op tredes 1 t/m 3 van de zonneladder. In het kader van grootschalige opwek hebben wij diverse acties uitgevoerd om zo aansluiting te vinden bij het Rijk, en snel te kunnen anticiperen op toekomstige ontwikkelingen van het Rijksbeleid op het gebied van SMR's. We zijn verder gegaan met de voortzetting van het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed en de opzet van het ontzorgingsprogramma bedrijfsmatig vastgoed is verkend;
- Gezonde leefomgeving (4.2.1.): in 2024 is uitvoering gegeven aan de wettelijke taken binnen de wettelijke/afgesproken termijn en budget. Daarnaast is de modulaire aanpak concretiserend milieubeleid vastgesteld en zijn de eerste acties uitgevoerd;
- VTH (4.2.2.): ook in 2024 hebben wij gewerkt aan het versterken van de VTH-keten waardoor de kwaliteit van de uitvoering van de provinciale bevoegd gezag rol verbeterd wordt. Dit hebben wij onder andere gedaan door te investeren in onze uitvoeringscapaciteit. Daarnaast was 2024 een jaar waarbij wij met zowel de oude als de nieuwe wetgeving (Omgevingswet) van doen hebben gehad. In Q4 2023 (net voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet) hebben wij buitengewoon veel vergunningaanvragen ontvangen. Deze vergunningaanvragen moesten in 2024 vanuit het oude regime worden afgehandeld. Door deze piek en door de korter geworden wettelijke termijnen onder de Omgevingswet zijn de termijnen niet altijd gehaald. Verder zijn in 2024 incidentele aanvullende middelen (€ 1,22 miljoen) beschikbaar gesteld aan de Omgevingsdienst Zuid-Limburg voor de uitvoering van onze opdracht.

Stand van zaken Moties en Amendementen

Er is uitvoering gegeven aan de Gewijzigde Motie 2944 Jenneskens c.s. inzake 'Energie en Einstein - realiseer de RES in overleg met Parkstad'. Motie is verwerkt in het beleidskader 'nieuwe energie en een schoon leefmilieu'. In RES verband is het RES bod continu onderwerp van gesprek waar we met de subregio's Parkstad, Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek invulling aan trachten te geven, onder andere via zon-op-dak.

De 3e Gewijzigde Motie 2995 Jetten c.s. inzake 'Stimuleringsregeling verduurzaming MKB' is uitgevoerd. Er is invulling gegeven aan een stimuleringsregeling voor verduurzaming van het MKB met de totstandkoming van een kredietregeling. Wij hebben ons aangesloten bij de landelijke kredietregeling welke tot stand is gekomen vanuit een gezamenlijk initiatief van Qredits, het Ministerie van Economische Zaken, de ASN Bank en BNP Paribas. De Nederlandse overheid subsidieert de helft van de rentelasten voor de ondernemers. Zie MPH (GS DOC-00714078) van 12 november 2024.

De motie 3015 Berghorst c.s. inzake 'Onderzoek de gezondheidseffecten van Chemelot' is uitgevoerd. Naar aanleiding van onze brief heeft het Rijk Chemelot opgenomen in de verkenning door het RIVM naar

gezondheidsrisico's rond industriële clusters als onderdeel van de Actieagenda Industrie en omwonenden (zie mededeling portefeuillehouder van 6 februari 2024 (GS DOC-00608941) en 4 juni 2024 (GS DOC-00658408)).

De Gewijzigde Motie 3016 Wolters c.s. inzake 'Isolatie versnellen' is uitgevoerd. In de MPH (GS DOC-00620241) van 19-3-2024 is een puntsgewijze terugkoppeling opgenomen per onderdeel op het bereikte effect.

De Motie vreemd 3037 Huizing inzake 'Symposium gezondheidseffecten Industriële windturbines' is uitgevoerd. Op 22 november 2024 heeft het Symposium plaatsgevonden, alle documenten en informatie over dit event kunt u hier terugvinden: <https://www.limburg.nl/onderwerpen/energie-duurzaamheid/windenergie>

De Gewijzigde Motie 3067 Blijlevens c.s. inzake 'Bescherm het Zuid-Limburgse landschap' is uitgevoerd. Aan de hand van de relevante kaders in 2024 is een toets uitgevoerd en geconcludeerd is dat het uitsluitingsgebied hierin geborgd is.

De 2e Gewijzigde Motie 3069 Ijpelaar c.s. inzake 'Netcongestie in control' is uitgevoerd. Op 13 juni 2024 is de propositie 'Limburgs bod voor een duurzaam Chemelot' aangeboden aan toenmalige demissionair-minister Adriaansens van Economische Zaken (EZK), de formateur, de beoogd premier en de fracties in de Tweede Kamer. Zie MPH van 9-7-2024 (GS DOC-00672335).

De 4e Gewijzigde Motie 3070 Wesseling c.s. inzake 'creatieve oplossingen netcongestie' is uitgevoerd. Op 17 december 2024 zijn Provinciale Staten via een mededeling portefeuillehouder geïnformeerd (GS DOC-00729767). In deze mededeling wordt aangegeven dat onze aanpak zich met name richt op het (waar mogelijk) versnellen van ruimtelijke procedures, de aanpak via het rayonplanologie spoor, het verkennen van mogelijkheden voor grondoverdracht en het voeren van een actieve lobby.

De motie 3122 Wolters Gregorio c.s. inzake 'Geen Beaumix in Limburg' is uitgevoerd. De brieven, waarin wij een oproep hebben gedaan om met de groots mogelijke snelheid duidelijkheid te geven over eventuele aangescherpte richtlijnen voor de toepassing van secundaire bouwstoffen en met name voor bodemassen, zijn verstuurd aan de Minister van I&W, Directeur Rijkswaterstaat en alle gemeenten (zie MPH 29 oktober 2024 (DOC-00708878)). In de reactiebrief van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (zie MPH 4 februari 2025 (DOC-00741434)) is aangegeven dat binnen de herijking van de bodemwet -en regelgeving invulling wordt gegeven aan de oproep. Wij hebben in 2024 nog geen vergunningaanvraag vanuit Rijkswaterstaat ontvangen in relatie tot het gebruik van AVI bodemassen, waaronder Beaumix, bij de verbreding van de A2. Conform toezegging 9554 zullen wij PS actief informeren over de uitkomst zodra GS over een dergelijke aanvraag een besluit hebben genomen.

Nadere informatie over onze doelen, resultaten en ingezette middelen vindt u verder in deze programmaverantwoording.

Ons beleidskader

Omschrijving

Op 12 april 2024 is het beleidskader 'Nieuwe energie & schoon leefmilieu' vastgesteld door Provinciale Staten.

Wat hebben we bereikt?

4.1. Nieuwe energie

Nieuwe energie

Vanuit de doelstelling(en) van ons beleidskader ontwikkelen wij beleid en initiatieven op het gebied van '*Energie-infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding en Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen*' (4.1.1.) en '*Verduurzaming Gebouwde omgeving & Warmte en Grootchalige opwek*' (4.1.2.) om de leveringszekerheid en betaalbaarheid van energie te borgen. Daarbij zetten wij ook in op efficiënt benutten van energie en CO2 reductie.

Liggen we op koers?

Wij liggen op koers voor wat betreft onze meerjarige doelstellingen, maar constateren dat er een aantal externe factoren randvoorwaardelijk en bepalend zijn voor het behalen hiervan. Onze invloed hierop is beperkt daar het bijvoorbeeld Rijksbeleid en de vertaling daarvan naar de uitvoering betreft, maar ook ruimtelijke beperkingen, wet- en regelgeving en een beperkte rol en invloed van de Provincie in bepaalde dossiers spelen hierin een rol. Onze inspanningen op dit moment zullen nog niet direct merkbaar zijn voor de Limburger aangezien processen, procedures en het ontwikkelen van nieuwe initiatieven (zoals bijvoorbeeld de PEM) tijd kosten.

Op het gebied van *Energie Infrastructuur en Ruimtelijke inbedding* hebben we in 2024 de eerste stappen gezet in de aanpak van netcongestie waarbij onder andere is gekeken naar het versnellen van (ruimtelijke) procedures, de uitwerking van het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Limburg is gestart én we zijn begonnen met het voeren van een actieve lobby. Op het gebied van *Verduurzaming Industrie en Bedrijventerreinen* hebben in 2024 alle bedrijven met een energiebesparingsplicht een actueel energie onderzoeksrapport opgeleverd, zijn de trajecten met maatwerkbedrijven op Chemelot voortgezet, hebben diverse LEA sessies plaatsgevonden en is het programma Verduurzaming Bedrijventerreinen Limburg van start gegaan.

Op het gebied van *Verduurzaming Gebouwde Omgeving & Warmte* hebben we in 2024 een ontwikkelovereenkomst gesloten met tien gemeenten en Enpuls om een 'proof of concept' te ontwikkelen voor WZL, zijn de instructieregels uit de Provinciale omgevingsverordening voor zonnepanelen aangepast, hebben we ons bij het Rijk actief betrokken getoond bij het landelijke onderzoek naar en de ontwikkeling van SMR's en zijn de uitgangspunten van de Provinciale Energiediensten Maatschappij sonderend voorgelegd aan PS. Ook in 2024 zijn wij samen met de RES'sen opgetrokken in de opgave rondom het vergroten van grootschalige duurzame opwek.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

4.1.1. Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding en Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen

Omschrijving

In 2024 hebben wij gewerkt aan de doelstelling: een betrouwbare energie-infrastructuur, die efficiënt wordt benut en beter voorziet in de transportcapaciteit voor invoeding en afname van elektriciteit. Middels activiteiten hebben wij ingezet op het behalen van de 55% CO₂/N₂O reductie van de industrie.

De resultaten die wij voor onszelf in 2024 hebben gesteld zijn op dit onderdeel allemaal behaald, zo hebben we acties en activiteiten geïnitieerd gericht op het versnellen van ruimtelijke procedures ten behoeve van verbetering van de energie infrastructuur en voor de verduurzaming van de industrie en bedrijventerreinen. Ook hebben we een richtinggevend voorstel gemaakt voor de herijking van het LEF.

Netcongestie is nog steeds actueel. We hebben een aanpak voor netcongestie met partijen, echter heeft dit jaar nog geen concrete reductie van netcongestie plaatsgevonden, omdat het opstarten en realiseren van projecten die een uitbreiding van de energie infrastructuur voorzien, (meer) tijd kosten. De rol en invloed van de Provincie is bovendien beperkt, aangezien de daadwerkelijke uitbreiding van de energie-infrastructuur een verantwoordelijkheid is van de netbeheerders.

Stand van zaken moties/amendementen

2e Gewijzigde Motie 3069 IJpelaar c.s. inzake Netcongestie in control: op 13 juni 2024 is de propositie 'Limburgs bod voor een duurzaam Chemelot' aangeboden aan toenmalige demissionair-minister Adriaansens van Economische Zaken (EZK), de formateur, de beoogd premier en de fracties in de Tweede Kamer. Zie MPH van 9-7-2024 (GS DOC-00672335).

4e Gewijzigde Motie 3070 Wesseling c.s. inzake creatieve oplossingen netcongestie: Op 17 december 2024 zijn Provinciale Staten via een mededeling portefeuillehouder geïnformeerd (GS DOC-00729767). In deze mededeling wordt aangegeven dat onze aanpak zich met name richt op het (waar mogelijk) versnellen van ruimtelijke procedures, de aanpak via het rayonplanologie spoor, het verkennen van mogelijkheden voor grondoverdracht en het voeren van een actieve lobby.

Rol Provincie: *ondersteuner, procesmanager, partner, subsidiënt, financier*

Kwaliteit

Energie Infrastructuur & Ruimtelijke Inbedding

- In 2024 hebben wij onze aanpak en acties voor het versnellen en verzwaren van de elektriciteits-infrastructuur gericht op het versnellen van ruimtelijke procedures, aanpak via rayonplanologie, het verkennen van mogelijkheden voor grondoverdracht en hebben wij een actieve lobby gevoerd;
- In 2024 hebben wij het ruimtelijk bevoegd gezag overgenomen van het Rijk voor de 380 kV-hoogspanningsverbinding Maasbracht – Graetheide. De projectprocedure Maasbracht-Graetheide is opgestart door de ter inzagelegging van een voornemen en voorstel tot participatie in het voorjaar van 2024. Hier is verder vervolg aan gegeven via het vaststellen van het selectiedocument (november 2024) en het verkenningsdocument (december 2024) op basis waarvan besloten is waar het nieuwe 380 kV-hoogspanningsstation Graetheide wordt gesitueerd;
- In 2024 is het rapport Toekomstverkenning Clauscentrale opgeleverd. Het rapport heeft geleid tot het besluit in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving om een gebiedstafel in te richten onder regie van de Provincie.

Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen

- In 2024 hebben alle bedrijven met een energiebesparingsplicht die vallen onder bevoegd gezag van de Provincie een actueel energie- besparing onderzoeksrapport opgeleverd. De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) is deze onderzoeksrapportages aan het toetsen/beoordelen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Energie Infra & Ruimtelijke Inbedding

- In 2024 is samen met gemeenten en netbeheerders de Energievisie 1.0 opgesteld (Mededeling portefeuillehouder inzake Energievisie 1.0, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 12-11-2024 (GS DOC-00716014);
- In 2024 is de uitwerking van het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Limburg gestart, oplevering volgt in 2025;
- In 2024 hebben we via lobby onder meer aandacht gevraagd voor een tijdige realisatie van enerzijds de 380 kv station bij Greateide en anderzijds voor een complete realisatie van de scope van de Delta Rhine Corridor evenals de aanleg van de gelijkstroomverbindingen. Resultaten met betrekking tot lobby zijn terug te lezen in het lobbypaper van het IPO ('Strijd tegen netcongestie vraagt om provinciaal zeggenschap').
- In 2024 hebben wij via het IPO lobby inbreng geleverd (m.b.t. het Elektriciteitsnet, Energie-infra en Regionale Energie Strategieën) voor het Commissiedebat in de Tweede Kamer dat was voorzien op 28 november 2024 (debat is verplaatst naar 19 februari 2025). Aanleiding voor dit debat is omdat Delta Rhine Corridor en gelijkstroomverbindingen nu als op zichzelf staande projecten door het Rijk worden gezien. Het resultaat daarvan terug te lezen in het lobbypaper van het IPO ('Strijd tegen netcongestie vraagt om provinciaal zeggenschap').

Verduurzaming Industrie en bedrijventerreinen

- In 2024 zijn voorbereidingen gestart voor de verankering van de benodigde capaciteit voor uitvoering van de energiebespaarplicht bij OD-ZL;
- In 2024 zijn de trajecten met de maatwerkbedrijven op Chemelot voortgezet. Aanvullend is met het ministerie van KGG de 'regionale clusteraanpak' opgestart (maatwerktraject voor cluster Chemelot als geheel);
- In 2024 zijn diverse LEA sessies georganiseerd met de LEA bedrijven, de netbeheerders, overheden en overige relevante partijen;
- In 2024 is met betrekking tot het ontzorgingsprogramma bedrijfsmatig vastgoed het Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen Limburg van start gegaan. Dit programma beoogt de organisatiegraad op 59 bedrijventerreinen te verhogen, waarbij op 10 terreinen tevens wordt gewerkt aan klimaatadaptatie of de ontwikkeling van een energyhub;
- In 2024 is gestart met het vormgeven van de herijking van het LEF. Op 13 december 2024 is hiervoor een richtinggevend statenvoorstel (G-24-040) door Provinciale Staten behandeld, waarna is ingestemd met de gekozen koers en richting ten aanzien van de herijking van de beleidsmatige en financiële doelstellingen van het LEF. De herijking is onder meer essentieel voor het behalen van het beoogde resultaat om ondernemerschap en innovatie bij Limburgse bedrijven te ondersteunen, omdat dit ervoor zorgt dat het fonds beter aansluit bij de actuele marktomstandigheden waarin het opereert.

Tijd (indicator)

Geld

Voor de uitvoering van product 4.1.1. Energie-infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen zijn in 2024 de lasten begroot op € 7,94 mln. De werkelijke realisatie 2024 bedraagt € 3,59 mln. Hierdoor ontstaat er een voordelig verschil van € 4,35 mln. Dit verschil in 2024 heeft betrekking op:

- een voordelig resultaat van € 1,48 mln. Dit betreft Rijksmiddelen, SPUK CDOKE, SPUK Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed en SPUK PMO BO EVI - cluster Chemelot. Deze middelen zijn op basis van doorlopende afspraken met het Rijk meerjarig ter beschikking gesteld. Derhalve worden de niet-bestede middelen inclusief de baten (bijdrage van het Rijk) van € 1,48 mln. overgeboekt naar 2024;
- een voordelig resultaat van € 1,39 mln. Op 4 oktober 2022 hebben GS ingestemd met het 'Convenant uitvoering OPZuid 2021-2027'. Voor een vijftal grote projecten zijn in 2024 aanvragen ontvangen, de besluitvorming volgt in 2025. Ook in de komende jaren verwachten we een gelijk aantal projecten te cofinancieren in de warmtetransitie en energieopslag. Dit is een doorlopende activiteit binnen het kader Nieuwe energie en schoon leefmilieu. Voor de continuering van deze uitvoering wordt een bedrag van € 1,39 mln. overgeboekt naar 2025;
- een voordelig resultaat van € 0,20 mln. Bij GS-besluit van 23 april 2024 is een bedrag ter hoogte van € 0,20 mln. beschikbaar gesteld vanuit het programma Nieuwe Energie voor de periode 2024-2027 ten behoeve van de cofinanciering van samenwerkingsprojecten die aanspraak maken op Europese en Nationale fondsen. In 2024 zijn hier nog geen uitgaven op gedaan vanwege de noodzakelijke en nog lopende voorbereidingen in het kader van de gebiedsgerichte aanpakken. Voor de continuering van de toegezegde cofinanciering wordt het bedrag van € 0,20 mln. overgeboekt naar 2025;
- een voordelig resultaat van € 0,06 mln. Dit bedrag wordt overgeboekt voor de continuering van de procesondersteuning voor het Beleidskader Nieuwe Energie en Schoon Leefmilieu. In 2025 zijn procesmiddelen nodig voor o.a. het uitvoeringsplan duurzaamheid, omdat de gunning van de aanbesteding is voorzien in Q1-2025, het organiseren van bijeenkomsten en overleggen. Dit kunnen ook werksessies voor Provinciale Staten zijn die georganiseerd worden naar aanleiding van toezeggingen door het College of aangenomen moties. Het restantbedrag in 2024 van € 0,06 mln. wordt hiervoor overgeboekt naar 2025.

Een bedrag van € 0,88 mln. is niet ingezet. Het betreft hier de SPUK Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk vastgoed 1^e tranche. Vanwege de complexiteit en beperkte bereikbaarheid van de doelgroep is een deel van deze middelen onbenut gebleven en zullen daarom terugvloeien naar het Rijk.

Daarnaast is een bedrag van € 0,12 mln. niet besteed. Het betreft hier een toezegging van GS (GS 15-11-2016, met kenmerk 2016/92421) om de saneringskosten voor de aan de buitenlucht blootgestelde asbestdaken bij VDL Castings te Weert voor haar rekening te nemen. Begin 2019 hebben wij een subsidieaanvraag voor deze saneringskosten ontvangen. Bij de behandeling van de aanvraag destijds bleek dat op grond van de de-minimus criteria niet eerder dan in 2022 ruimte zou zijn om de subsidie toe te kennen. In 2024 is duidelijk geworden dat er geen aanvraag meer zal worden ingediend. Het bedrag van € 0,12 mln. valt om deze reden vrij ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Om te voldoen aan onze verplichtingen en verdere uitvoering van bestaand beleid mogelijk te maken, wordt € 3,12 mln. gefaseerd naar 2025 of verder via de overboekingsvoorstellen.

Geld (indicator)

4.1.2. Verduurzaming Gebouwde Omgeving & Warmte en Grootschalige opwek

Omschrijving

In 2024 hebben wij ons ingezet voor een afname van energiearmoede, toename van kleinschalige en grootschalige energie opwek en reductie van de CO2 emissie van de gebouwde omgeving. In 2024 is gebleken dat het realiseren van een afname van energiearmoede op korte termijn een uitdaging is.

Niet alle beoogde resultaten in 2024 zijn behaald zoals inzicht verkrijgen in de potentie van zon-pv in de treden 1 t/m 3 en de mogelijkheden voor innovatieve toepassingen voor zon op landbouwgrond. De Wijzigingsverordening 2024 is op 13 december 2024 behandeld in Provinciale Staten met daarin aangescherpte regels voor zon-pv. Het onderzoeken van de mogelijkheden voor het benutten van de treden 1 t/m 3 is in 2024 gestart, evenals een beschrijving van innovatie van zon-pv. De definitieve resultaten worden nog verwacht en daarnaast zijn we afhankelijk van de mogelijkheden die de Omgevingsvisie daarvoor gaat bieden. De opvolging van mogelijke vervolgacties met de RESsen zal na publicatie van de rapporten worden opgestart.

Provincie Limburg heeft zich in 2024 actief betrokken getoond bij de vormgeving van het landelijke onderzoek naar de potentie en randvoorwaarden voor de ontwikkeling en bouw van SMR's. Dit landelijk onderzoek is formeel gestart in Q4 2024 met een simulatie waaraan Provincie Limburg deelneemt. Na de simulaties (medio 2025) is meer bekend óf en wanneer een aanvraag gedaan kan worden door de provincies voor het uitvoeren van een locatieonderzoek.

In 2024 is in het sonderend stuk van de Provinciale Eenergiediensten Maatschappij (PEM) voorgesteld de verduurzaming gebouwde omgeving en grootschalige opwek (via energiegemeenschappen) in de PEM onder te gaan brengen. In 2024 zijn we gestart met het organiseren hiervan samen met de RES's en individuele gemeenten om zo energiearmoede aan te pakken en duurzame opwekdoelen dichterbij te brengen.

Stand van zaken moties/amendementen:

Gewijzigd Motie 2944 Jenneskens c.s. inzake Energie en Einstein - realiseer de RES in overleg met Parkstad: motie is verwerkt in het beleidskader 'nieuwe energie en een schoon leefmilieu'. In RES verband is het RES bod continu onderwerp van gesprek waar we met de subregio's Parkstad, Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek invulling aan trachten te geven, onder andere via zon-op-dak.

3e Gewijzigde Motie 2995 Jetten c.s. inzake Stimuleringsregeling verduurzaming MKB: er is invulling gegeven aan een stimuleringsregeling voor verduurzaming van het MKB met de totstandkoming van een kredietregeling. Wij hebben ons aangesloten bij de landelijke kredietregeling welke tot stand is gekomen vanuit een gezamenlijk initiatief van Qredits, het Ministerie van Economische Zaken, de ASN Bank en BNP Paribas. De Nederlandse overheid subsidieert de helft van de rentelasten voor de ondernemers. Zie MPH (GS DOC-00714078) van 12 november 2024.

Gewijzigde Motie 3016 Wolters c.s. inzake Isolatie versnellen: in MP (GS DOC-00620241) van 19-3-2024 is een puntsgewijze terugkoppeling opgenomen per onderdeel op het bereikte effect.

Motie vreemd 3037 Huizing inzake Symposium gezondheidseffecten Industriële windturbines: op 22 november 2024 heeft het Symposium plaatsgevonden, alle documenten en informatie over dit event kunt u hier terugvinden: <https://www.limburg.nl/onderwerpen/energie-duurzaamheid/windenergie>

Gewijzigde Motie 3067 Blijlevens c.s. inzake Bescherm het Zuid-Limburgse landschap: aan de hand van de relevante kaders in 2024 is een toets uitgevoerd en geconcludeerd is dat het uitsluitingsgebied hierin geborgd is.

Rol Provincie: toetser, ondersteuner, procesmanager, subsidiënt, financier

Kwaliteit

Gebouwde omgeving & Warmte

- In 2024 is een ontwikkelovereenkomst gesloten met tien gemeenten, Enpuls en Provincie Limburg om tot een 'proof of concept' voor WZL te komen. Het behalen van dit resultaat loopt door in 2025.

Grootschalige opwek

- In 2024 zijn de instructieregels uit de Provinciale omgevingsverordening voor zonneparken aangepast in overeenstemming met het bestuursakkoord Rijk-IPO-VNG UvW. Provinciale Staten hebben op 13 december 2024 de hiervoor gewijzigde Omgevingsverordening vastgesteld;
- Het resultaat van de maatregel, om inzicht te krijgen in de potentie van zon-pv in de treden 1 t/m 3 en de mogelijkheden voor innovatieve toepassingen voor zon op landbouwgrond in 2024 is niet geheel behaald. Er wordt nog gewacht op de resultaten van het potentieonderzoek naar de mogelijkheden voor het benutten van de tredes 1 t/m 3, evenals een beschrijving van innovatie van zon-pv. In Q1 2025 wordt verwacht Provinciale Staten hier nader over te kunnen informeren;
- Het resultaat van deze maatregel, om te onderzoeken of en met wie een aanvraag wordt gedaan voor de nationale programma aanpak SMR's, is nog niet geheel behaald. Provincie Limburg is actief betrokken bij de vormgeving van het landelijke onderzoek naar de potentie en randvoorwaarden voor de ontwikkeling en bouw van SMR's. Om sneller en effectiever te kunnen anticiperen op een mogelijke Limburgse aanvraag voor SMR Rijksmiddelen, wordt nog gewacht op de uitkomsten van de simulatie (als eerste deel van het landelijke onderzoek). Hierna (medio 2025) is meer bekend óf en wanneer een aanvraag gedaan kan worden door de provincies voor het uitvoeren van een locatieonderzoek.

Provinciale Energie Maatschappij

- In 2024 is een sonderend stuk opgesteld inzake de 'verkenning Provinciale Energiediensten Maatschappij welke op 29 november 2024 in de Statencommissie Leefomgeving is behandeld. Er is een 'explainer video' gemaakt die uitleg geeft over de opzet van de PEM. Ter voorbereiding op de sondering heeft op 6 september 2024 een infosessie voor statenleden plaatsgevonden waarin de uitgangspunten van de PEM zijn toegelicht en besproken. En op 22 november 2024 zijn tijdens een sessie voor PS technische vragen over het sonderend stuk beantwoord. Het sonderend stuk is een voorbereiding op het in 2025 te nemen Statenbesluit inzake de oprichting van de PEM.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Gebouwde omgeving & Warmte

- In 2024 is met betrekking tot het ontzorgingsprogramma bedrijfsmatig vastgoed de ontwikkeling van de beoogde subsidieregeling in 2024 geïnitieerd en bevindt deze zich op schema voor de geplande implementatie eind eerste kwartaal 2025. Met betrekking tot het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed is de continuering van het programma in 2024 gewaarborgd door hernieuwde rijksmiddelen en ligt het op koers om de doelstelling voor 2027 te behalen. In de eerste tranche van het ontzorgingsprogramma zijn de resterende middelen zo doelmatig en effectief mogelijk ingezet via de aanbesteding van een communicatiebureau. Vanwege de complexiteit en beperkte bereikbaarheid van de doelgroep is echter een deel onbenut gebleven. De inzet van het bureau zal naar verwachting de komende jaren bijdragen aan een hogere participatie en het succes van het programma. Voor het onderdeel mkb is in 2024 de ontwikkeling van de beoogde subsidieregeling geïnitieerd, welke zich momenteel op schema bevindt voor implementatie aan het einde van het eerste kwartaal van 2025;
- In 2024 hebben wij de ondersteuning van energiebesparing gecontinueerd samen met de Limburgse RESregio's en woningcorporaties. Dit is een doorlopende activiteit binnen het programma Nieuwe Energie;
- In 2024 hebben wij de 'Duurzaam Thuis' regeling afgerond;
- In 2024 hebben wij een ondersteuningspool ingericht ten behoeve van de ondersteuning van de energiearmoede aanpak, welke wordt beheerd door de provincie;
- In 2024 is een borgstellingsovereenkomst afgesloten met het Limburgs Energie Fonds (LEF) voor de financiering aan Mijnwater conform amendement 166. ('Depondt en Van Caldenberg inzake normalisering governance Mijnwater'). Een blijvende inzet op Mijnwater is in 2024 gecontinueerd. Zo heeft Mijnwater een nieuwe bron en backbone geopend conform het 'Masterplan van Mijnwater' en PS besluit G-22-047 'Statenvoorstel inzake Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) ten behoeve van Mijnwater' en is een aanvraag startvergunning ingediend om Mijnwater uit te kunnen breiden in Kerkrade.

Grootschalige opwek

- In 2024 hebben wij ons wederom als partner in de RES-regio's ingespannen om de RES-doelen te behalen met het streven naar tenminste 51% lokaal eigenaarschap bij elk project waarbij de omgeving kan meeprofiten. Bijvoorbeeld bij de nieuwe regeling voor zonneparken in de Omgevingsverordening die Provinciale Staten in december 2024 heeft vastgesteld, is de omgang met lokaal eigenaarschap een motiveringsplicht. Hoe we de RES-doelen gaan halen was in 2024 ook onderwerp van gesprek in de voorbereiding van de aanscherping van de Omgevingsvisie;
- In 2024 is er nog niet gestart met een actieprogramma om te zorgen voor nieuwe grootschalige opwek-locaties met innovatieve manieren van meervoudige ruimtegebruik. Dit actieprogramma willen wij mede koppelen we 1) aan de uitkomsten van het potentieonderzoek naar treden 1 t/m 3 zoals bovenstaand beschreven onder 'kwaliteit', daarvoor moeten wij eerst wachten op de resultaten en 2) aan de mogelijkheden die de Omgevingsvisie hiervoor gaat geven;
- In 2024 hebben wij de instructieregels voor zonne-energie op landbouwgrond aangepast in overeenstemming met het landelijke bestuursconvenant, waardoor een strikt 'nee, tenzij' is vastgelegd in onze omgevingsverordening. Door middel van het besluit van Provinciale Staten op

13 december 2024 inzake statenvoorstel 'wijzigingsverordening 2024 Omgevingsverordening Limburg' (G-24-037) is deze activiteit afgerond en daarmee het beoogde resultaat behaald;

- In 2024 zijn wij samen met Limburgse stakeholders in gesprek gegaan met het Rijk over de condities van de nationale programma-aanpak SMR's.

Provinciale Energiediensten Maatschappij

- Het plan van aanpak voor de PEM is verwerkt in het sonderend stuk van de PEM dat in 2024 behandeld is. De uitkomsten van de sondering worden meegenomen in de vormgeving en uitvoering van pilots die in het kader van de PEM in het voorjaar van 2025 zullen plaatsvinden en waarbij gekeken zal worden naar lokale initiatieven op het gebied van onder andere warmtenetten, duurzame elektriciteit en verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Tijd (indicator)

Geld

Voor de uitvoering van product 4.1.2. Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek zijn in 2024 de lasten begroot op € 1,63 mln. De werkelijke realisatie 2024 bedraagt € 1,25 mln. Hierdoor ontstaat er een voordelig verschil van € 0,38 mln. Dit verschil in 2024 heeft betrekking op:

- de SPUK Bedrijfsmatig vastgoed: deze Rijksmiddelen zijn op basis van doorlopende afspraken met het Rijk meerjarig ter beschikking gesteld. Derhalve worden de niet-bestede middelen inclusief de baten (bijdrage van het Rijk) van € 0,38 mln. overgeboekt naar 2024.

Om te voldoen aan onze verplichtingen en verdere uitvoering van bestaand beleid mogelijk te maken, wordt € 0,39 mln. gefaseerd naar 2025 of verder via de overboekingsvoorstellen.

Geld (indicator)

Wat hebben we bereikt?

4.2. Gezond en veilig leefmilieu

Gezond en veilig leefmilieu

We streven deze collegeperiode de volgende doelstellingen na:

- in 2027 is de gezondheid van de Limburger bevorderd door verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving t.o.v. 2020 middels:
 - verminderen blootstelling aan luchtverontreinigende stoffen;
 - verminderen geluidsoverlast & bevorderen van stilte;

- verminderen emissies verontreinigende stoffen naar lucht;
- voorkomen van vermijdbare milieuschade, c.q. het (vooruit)schuiven van milieuschade;
- in 2027 zijn risico's op ongelukken met gevaarlijke stoffen bij bedrijven of tijdens transport ingeperkt t.o.v. 2020.

De ambitie is een aantoonbaar gezond en veilig leefmilieu in Limburg. Omdat bijvoorbeeld schone lucht en de kwaliteit van het leefmilieu van groot belang zijn voor de gezondheid vraagt deze ambitie om minder uitstoot van luchtverontreinigende stoffen (zoals fijnstof) en het terugdringen van omgevingslawaaï.

Omgevingskwaliteit en andere aspecten van leefmilieu worden aan het begin van het realiseren van alle fysieke opgaven expliciet meegenomen. Gezorgd wordt voor een verantwoorde manier van omgaan met de schaarste in zowel fysieke als milieuruimte. Hier ligt een nauwe relatie met hoofdstuk 5 "Leefbare steden en dorpen".

Het verwezenlijken van een gezond en veilig leefmilieu in Limburg vraagt om een robuust VTH-stelsel (vergunningen, toezicht en handhaving) voor de provinciale kerntaken waaronder milieu en natuur. Bij een robuust VTH stelsel behoort een uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit. Daarbij wordt onder andere ingezet op een intensivering van provinciaal milieubeleid.

Liggen we op koers?

Op het gebied van het bevorderen van de gezondheid van Limburgers door het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving liggen wij op koers voor het realiseren van de doelstellingen. Voor milieu en gezonde leefomgevingsdoelstellingen is het belangrijk te realiseren dat het enige tijd kan duren voordat de resultaten daadwerkelijk meetbaar en merkbaar zijn voor de inwoners. De kwaliteit van de leefomgeving, en daarmee de gezondheid van de Limburgse bevolking, wordt namelijk door meer factoren beïnvloed dan alleen onze inspanningen. Dat betekent dat op de ene locatie de milieudruk kan afnemen, terwijl op andere plekken door nieuwe initiatieven juist extra milieudruk ontstaat. Dat komt omdat de milieuwetgeving ruimte biedt voor nieuwe initiatieven die voldoen aan de wet, maar wel de milieudruk verhogen. Wij werken daarom samen met andere partners om de kwaliteit van de leefomgeving – bijvoorbeeld de luchtkwaliteit – voortdurend te monitoren. Daardoor krijgen wij steeds beter inzicht in de kwaliteit van de leefomgeving en helpt dat ons bij het opzetten van nieuwe initiatieven of het bijstellen van bestaande acties. Mede door het in 2024 ingestelde milieudashboard groeit dit inzicht en wordt de beschikbare informatie steeds uitgebreider (zie ook mededeling portefeuillehouder 17 december 2024). Aangezien het milieudashboard publiekelijk beschikbaar is, biedt het iedere inwoner van Limburg de mogelijkheid deze informatie ook in te zien.

- Luchtkwaliteit & Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)
Wij bevorderen de kwaliteit van de leefomgeving onder andere door het verminderen van emissies van, en de blootstelling aan, luchtverontreinigende stoffen. In 2024:
 - zijn wij gestart met het meten van ultrafijnstof en zijn drie extra meetstations geopend. Hierdoor verkrijgen we meer inzicht in de luchtkwaliteit;
 - hebben wij onderzocht of wij strenger kunnen vergunnen qua uitstoot. Naar aanleiding daarvan hebben wij het besluit genomen om in afwachting tot de implementatie van de geactualiseerde Richtlijn Industriële Emissies (uiterlijk juli 2026), die ons meer mogelijkheden gaat bieden, voor de kortdurende tussenliggende periode geen aanvullend beleid vast te stellen (zie ook mededeling portefeuillehouder van 8 oktober 2024).
- Geluid & Stille
Door de geluidbelasting terug te dringen, worden de negatieve gezondheidseffecten die samenhangen met geluid van verkeer - zoals (ernstige) hinder en slaapverstoring - beperkt. Als tegenhanger van gebieden met geluidshinder hebben wij ook Stillegebieden, waar Limburgers in rust kunnen verblijven. In 2024:

- hebben wij het Limburgs Actieplan Geluid 2024-2029 vastgesteld, welke bijdraagt bij het terugdringen van de geluidbelasting veroorzaakt door verkeer op provinciale wegen. Dit gebeurt door (naar verwachting) de aanleg van circa 57 km geluidreducerend asfalt met een merkbare verlaging van de geluidbelasting bij circa 2.170 adressen;
- vanaf begin 2024 wordt, als resultaat uit overleggen met vliegveld Luik, de aanvliegroute over Eijsden naar vliegveld Luik niet meer gebruikt;
- hebben wij op basis van de monitoringdata uit 2023 geconcludeerd dat in stiltegebieden natuurlijke of gebiedseigen geluiden de boventoon voeren en bijna alle gebieden als stil zijn aan te merken (40 dB (A)). Om de stilte in de stiltegebieden te behouden is er een brede voorlichtingscampagne gevoerd.
- Afval & CE
De kwaliteit van de leefomgeving wordt ook verbeterd door het beperken van het ontstaan van afvalstoffen dan wel het optimaliseren van de inzet van afvalstoffen in een circulaire economie. In 2024 is een eerste beleidsregel voor het reduceren van het storten van recyclebaar en brandbaar afval vastgesteld.
- Omgevingsveiligheid
Naast het bevorderen van de gezondheid van de Limburgers is ook het doel om risico's op zware ongevallen met gevaarlijke stoffen in te perken. In 2024:
 - hebben wij, om actueler inzicht te verkrijgen in de bestaande risico's met vervoer van gevaarlijke stoffen over provinciale wegen, extra tellingen uitgevoerd;
 - hebben wij, samen met de convenantpartners, pilots ontwikkeld en doorlopen hoe de risico's in kader van de integrale veiligheid op Chemelot kunnen worden beheerst. Het is te vroeg om daar nu al conclusies uit te kunnen trekken.

Wat merkt de Limburger ervan?

Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren zijn terug te vinden in het onderdeel Indicatoren begrotingsprogramma's. De stand van de indicatoren is gelijk aan de stand zoals gepresenteerd bij de Najaarsnota 2024.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

4.2.1. Gezond en veilig leefmilieu

Omschrijving

Een gezond en veilig leefmilieu draagt niet alleen bij aan de leefbaarheid in Limburg, maar ook aan een goed vestigingsklimaat en kenniseconomie. 2024 was het eerste uitvoeringsjaar van het nieuwe beleidskader Nieuwe energie en schoon leefmilieu waarin wij al meerdere stappen hebben gezet om toe te werken naar de doelstellingen die in het beleidskader zijn gesteld. Naast uiteraard het uitvoeren van onze wettelijke taken, is ook de modulaire aanpak concretiserend milieubeleid vastgesteld. In deze aanpak is de focus gelegd op de reductie van Zeer Zorgwekkende Stoffen, bevorderen van de luchtkwaliteit, reduceren van geluidshinder, behoud en bevorderen van stilte in stiltegebieden, beheersen van omgevingsveiligheid en transparantie over de kwaliteit van de Limburgse leefomgeving. De in de aanpak beschreven acties voor 2024 zijn uitgevoerd, enkel de beleidsregel voor het opstijgen en landen van een luchtvaartuig buiten een luchthaven moet nog definitief worden vastgesteld.

Op ons verzoek, als uitvoering van de gewijzigde motie 3015 Berghorst gaat het Rijk een verkenning uitvoeren (naar voorbeeld van de verkenning bij Chemours) naar de gezondheidseffecten van Chemelot, zoals medegedeeld op 4 juni 2024 (GS DOC-00658408).

Wij hebben een onderschrijding van het budget, omdat de levering van de meetapparatuur voor de herijking van het luchtmeetnet was vertraagd. Wij zijn in 2024 gestart met het meten van ultrafijnstof en drie van de vier nieuwe meetstations zijn operationeel. Wij streven ernaar om in 2025 het vierde en laatste meetstation te openen.

Rol Provincie: toetser, ondersteuner, procesmanager, subsidiënt, financier

Kwaliteit

In 2024 is de modulaire aanpak concretiserend milieubeleid door GS vastgesteld en aan uw Staten toegezonden. In 2024 zijn de volgende acties in het kader van het modulaire milieubeleid gestart of uitgevoerd:

Thema Luchtkwaliteit & Zeer Zorgwekkende Stoffen

- De herijking van het luchtmeetnet (onderdeel van het Schone Luchtakkoord) is voortgezet. Hierbij zijn drie nieuwe meetstations op de aandachtslocaties (grens, veehouderij en een achtergrondstation) opgeleverd. Daarnaast is ultrafijnstof als nieuwe component toegevoegd op de meetlocaties in Maastricht, Geleen en Ulestraten. De analyse en resultaten worden opgenomen in de jaarrapportages luchtkwaliteit;
- Wij hebben het besluit genomen in afwachting tot de implementatie van de geactualiseerde Richtlijn industriële emissies (EU), uiterlijk juli 2026, voor de kortdurende tussenliggende periode af te zien van beleid om strenger te vergunnen (Schone Luchtakkoord). De Richtlijn gaat meer juridisch houdbare mogelijkheden bieden tot het strenger kunnen vergunnen;
- Op initiatief en met subsidie (totaal € 12.929) van de Provincie (50% van de kosten) kunnen 5 scholen deelnemen aan het GLOBE project snuffelfiets. Het project heeft als doel inzicht te verkrijgen in de concentraties luchtverontreinigende stoffen (fijnstof en NOx) waaraan kinderen worden blootgesteld op het traject dat zij afleggen van huis naar school en vice versa. De resultaten van het GLOBE project dienen tevens als validatie van metingen die door NASA gedaan worden vanuit de ruimte (Schone Luchtakkoord);
- Op onze sociale mediakanalen is aandacht gegeven aan de landelijke campagne over houtstook (Schone Luchtakkoord);
- De onderzoeksresultaten geur en fijnstof van het project Grenzeloos Meten (i.s.m. regio Noord-Limburg) zijn opgeleverd. Uit de sensormetingen van het regionaal meetnet blijkt dat de luchtkwaliteit voor fijnstof voldoet aan de wettelijke norm. Uit de analyse blijkt dat de concentraties fijnstof beïnvloed worden door lokale bronnen, zoals houtstook. Dit is in tegenstelling tot het gangbare beeld dat de concentraties fijnstof nauwelijks beïnvloed worden door lokale bronnen. Uit de resultaten van geurmetingen met sensoren blijkt dat deze nieuwe techniek werkt in de praktijk. Ondernemers kunnen door continue metingen inzicht krijgen in hun bedrijfsvoering, en de invloed van afwijkingen hierin op geur. Er is meer onderzoek nodig of de sensoren ook in de omgeving van stallen ingezet kunnen worden. Uit het belevingsonderzoek blijkt dat niet alleen de overlast van geur en fijnstof als hinderlijk wordt ervaren, maar dat dit past in een breder patroon van overlast. Het concept van positieve gezondheid kan helpen om klachten in een breder perspectief te plaatsen en te beoordelen.

Thema Geluidshinder & Stiltegebieden

- Wij hebben de ontwerp beleidsregel Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik luchtvaartuigen vastgesteld. Door de voorwaarden die zijn opgenomen in de beleidsregel wordt de geluidshinder door het opstijgen en landen van luchtvaartuigen beperkt;
- In 2024 is het Limburgs Actieplan Geluid 2024-2029 vastgesteld. Dit leidt naar verwachting aan het eind van de looptijd van het Actieplan tot een verlaging van de geluidbelasting voor ca. 2.170 adressen;
- In gesprekken met vliegveld Luik is het resultaat bereikt dat niet meer wordt gevlogen over Eijsden;
- Wij hebben een campagne over stiltegebieden gevoerd via onze sociale media door middel van een goed bekeken, 'in huis' gemaakte video;
- Wij hebben opdracht verleend voor het plaatsen van 56 onderborden bij de stiltegebiedenborden in 14 stiltegebieden;
- Wij zijn een traject gestart met gemeenten met stiltegebieden waar de norm wordt overschreden. Dit traject heeft als doel gezamenlijk te bestuderen wat hiervoor de oorzaak was en of er mogelijkheden zijn om onder de norm te komen.

Thema Omgevingsveiligheid

- Er zijn extra tellingen uitgevoerd naar het vervoer van gevaarlijke stoffen op provinciale wegen. Deze tellingen worden uitgevoerd zodat er een actueel overzicht is van het vervoer van gevaarlijk stoffen. Dit betekent dat bij het maken van ruimtelijke plannen rekening kan worden gehouden met het daadwerkelijke risico van het transport van gevaarlijke stoffen;
- Er is uitvoering en opvolging gegeven aan de pilots uit het Veiligheidsconvenant Chemelot. Met de convenantpartners zijn pilots ontwikkeld en doorlopen om de risico's op het gebied van integrale veiligheid te beheersen.

Thema Afval & CE

- Met de vastgestelde Beleidsregel beoordeling aanvraag verklaring stortverbod (Bssa) (Bssa staat voor Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen) reduceren we het storten van brandbaar en recyclebaar afval waardoor wij de circulaire economie bevorderen. Door het niet meer kunnen storten van bepaalde afvalstromen zullen deze anderszins moeten worden verwerkt.

Thema transparant over de leefomgeving

- In het milieudashboard dat in 2024 is gepubliceerd, zijn leefomgevings-indicatoren gemaakt, en gegevens over de milieudruk in Limburg, zoals data over fijnstof, stikstof, geluidbelasting en externe veiligheid, openbaar toegankelijk gesteld.

Inzet buiten de modulaire aanpak milieubeleid

- De milieueffecten van (eigen) plannen en projecten (zoals bij de Provinciale Omgevingsvisie, Nationaal Programma Ruimte voor Defensie, Programma MAA, programma MAA en projecten rondom de energietransitie) zijn expliciet meegenomen bij de planvorming en bij het realiseren van alle fysieke opgaven;
- Wij hebben onze wettelijke taken uitgevoerd op het gebied van milieu- en omgevingseffecten voor plannen en projecten waarvoor wij bevoegd gezag zijn of zijn aangewezen als wettelijk adviseur. Zo zijn we gestart met het opstellen van de geluidproductieplafonds voor regionale industrieterreinen en voor provinciale wegen. Dit project wordt in 2025 voortgezet;
- In 2024 hebben GS aangegeven dat reactivering van de vliegbasis de Peel geen wenkend perspectief is. Een definitief standpunt is pas aan de orde wanneer het Kabinet tot besluitvorming voor de eventuele reactivering overgaat;

- Als uitvoering van de gewijzigde motie Berghorst, hebben wij in Q1 2024 het Rijk verzocht om een gezondheidsverkenning Chemelot uit te voeren. Het Rijk pakt dit in het kader van het Actieagenda Industrie en Omwonenden op. Het doel van de verkenning is dat de gezondheidseffecten van Chemelot bij omwonenden worden onderzocht, met als doel meer inzicht te krijgen in deze effecten;
- In 2024 zijn de voorzorgmaatregelen beoordeeld voor de aanleg van zonneparken op de stortplaatsen Montfort en Schinnen, waardoor de kans wordt verkleind, dat de milieumaatregelen, die vervuiling voorkomen, worden beschadigd. Voor de stortplaats Montfort is een financiële zekerheid afgesloten met de exploitant, waardoor de financiële basis voor de zorg voor de stortplaats na sluiting is gegarandeerd;
- Op basis van de aanpassing van de Wet Luchtvaart is een voorstel voor PS gemaakt om de luchthavenverordening te actualiseren. De geactualiseerde luchthavenverordening is op 7 februari 2025 door PS vastgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

De advisering over projecten, ontwikkelen van producten en uitvoering van activiteiten hebben plaatsgevonden binnen de wettelijke termijn of de afgesproken tijdsperiode. Vanwege agendatechnische redenen, kijkende naar de voorraadagenda van Provinciale Staten, is de behandeling van de Luchthavenverordening doorgeschoven van Q4 2024 naar Q1 2025.

De modulaire aanpak concretiserend milieubeleid is tijdig vastgesteld. Conform de planning van de acties die onder de modulaire aanpak vallen zijn de eerste acties tijdig gestart of uitgevoerd. Voor 2024 zijn hierop enkele uitzonderingen:

- de oplevering van vier nieuwe meetstations en de toevoeging van de component ultrafijnstof op vier meetstations stond gepland in 2023. De oplevering van drie meetstations heeft in 2024 plaatsgevonden vanwege leveringsproblemen van de apparatuur en vertraging in het vinden van meetlocaties en stroomaansluiting. Het laatste meetstation wordt Q3 2025 opgeleverd;
- de beleidsregels Tijdelijk en uitzonderlijk gebruik luchtvaartuigen worden in plaats van Q4 2024 in Q1 2025 definitief vastgesteld. Deze vertraging is het gevolg van de behandeling van de ingediende zienswijzen die meer tijd kosten dan vooraf werd verwacht;
- Gedeputeerde Staten hebben op 26 november 2024 het Limburgs Actieplan Geluid vastgesteld. Vaststelling is later dan voorzien, maar binnen de daarvoor gestelde termijnen door het Rijk. Met het vaststellen is tijdig invulling gegeven aan de wettelijke taken conform de Europese richtlijn Omgevingslawaaï en Omgevingswet.

Tijd (indicator)

Geld

Voor de uitvoering van product 4.2.1. Gezond en veilig leefmilieu zijn in 2024 de lasten begroot op € 1,70 mln. De werkelijke realisatie 2024 bedraagt € 1,36 mln. Hierdoor ontstaat er een voordelig verschil van € 0,34 mln. Dit verschil in 2024 heeft betrekking op:

- de herijking van het luchtmeetnet. Door leveringsproblemen heeft de herijking van het luchtmeetnet verdere vertraging opgelopen. Dat betekent dat een deel van de te verwachten kosten in de komende periode pas zullen plaatsvinden. Derhalve worden de niet-bestede middelen SPUK Schone Luchtakkoord van € 0,16 mln. inclusief de bijdrage van het Rijk overgeheveld naar 2025;
- minder uitgaven in 2024. Er is maar beperkt expertise of onderzoek gedaan door externen en er hoefde minder te worden ingehuurd;
- de doorontwikkeling van leefomgevings-indicatoren (milieudashboard). Voor de continuering hiervan in 2025 wordt een bedrag van € 0,05 mln. overgeheveld naar 2025 (GS DOC 00728370).

Om te voldoen aan onze verplichtingen en verdere uitvoering van bestaand beleid mogelijk te maken, wordt € 0,21 mln. gefaseerd naar 2025 of verder via de overboekingsvoorstellen.

Geld (indicator)

4.2.2. Vergunningen, toezicht en handhaving

Omschrijving

Het verwezenlijken van een gezond en veilig leefmilieu in Limburg vraagt om een robuust VTH-stelsel (vergunningen, toezicht en handhaving) voor de provinciale kerntaken waaronder milieu en natuur. Ook in 2024 hebben wij gewerkt aan het versterken van de VTH-keten waardoor de kwaliteit van de uitvoering van de provinciale bevoegd gezag rol verbeterd wordt. Zo zijn wij verder gegaan met het robuuster maken van ons VTH-stelsel door enerzijds te werken aan de implementatie van de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer ten aanzien van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (OD ZL) en anderzijds te investeren in onze uitvoeringscapaciteit van zowel de OD ZL als het cluster VTH.

De OD ZL en de Regionale uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN) hebben op 28 maart 2024 hun plannen van aanpak om te gaan voldoen aan de robuustheidscriteria, die zijn opgenomen in het landelijke Interbestuurlijk Programma VTH, toegestuurd aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het Ministerie heeft deze plannen beoordeeld en de haalbaarheid geanalyseerd. Vervolgens heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat / Openbaar Vervoer en Milieu de OD ZL en de RUD LN op 20 september 2024 geïnformeerd over zijn oordeel over de haalbaarheid van het plan van aanpak. Hij heeft vervolgens eind oktober ook de Tweede Kamer geïnformeerd over de versterking van het VTH-stelsel in Nederland. Uw Staten zijn hierover geïnformeerd met de mededeling portefeuillehouder van 20 november 2024 (GS DOC-00715159).

Daarnaast zijn wij onze reguliere wettelijke taken blijven uitvoeren. Dit hebben we in lijn met het VTH Uitvoeringsprogramma 2024 gedaan. Hierbij was het jaar 2024 een overgangsjaar waarbij onze werkzaamheden (het verlenen van vergunningen, het afhandelen van meldingen, het houden van toezicht en bij overtredingen handhavend optreden) niet alleen betrekking hebben gehad op de nieuwe wetgeving, namelijk de Omgevingswet, maar waarbij wij ook werk hebben verricht vallende onder de oude wetgeving.

Kwaliteit

- Het werken onder de Omgevingswet heeft een omslag in ons denken en in onze werkprocessen gevraagd. De vergunningaanvragen en meldingen die zijn ingediend onder de nieuwe wetgeving hebben wij voortvarend opgepakt;
- Vanwege de grote hoeveelheid vergunningaanvragen soorten eind 2023 (vallende onder de oude wetgeving, maar afgehandeld in 2024), in combinatie met de normale hoeveelheid aanvragen in 2024, hebben wij langere doorlooptijden gehad bij het afhandelen van de vergunningaanvragen. Daardoor hebben wij niet altijd de wettelijke termijn kunnen halen;
- Wij hebben de VTH-werkzaamheden uitgevoerd conform het VTH Uitvoeringsprogramma 2024. De inzet over 2024 wordt geëvalueerd in het VTH jaarverslag 2024.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

- Het merendeel van de werkzaamheden zoals beschreven in het VTH Uitvoeringsprogramma 2024 zijn binnen de daarvoor geldende termijnen uitgevoerd. Bij de vergunningen met betrekking tot soorten (waarbij wij een grote hoeveelheid aanvragen onder de oude en nieuwe wetgeving hebben ontvangen) hebben wij niet altijd de wettelijke termijn kunnen halen;
- Wij zijn aan de slag gegaan met het inregelen van ons rapportagesysteem en het afstemmen op de doelen en indicatoren die zijn opgenomen in de Uitvoering- en handhavingsstrategie 2024. Het rapporteren is een groeiproces. Het streven is, zoals vastgelegd in de Uitvoerings- en handhavingsstrategie 2024, om vóór 2027 het rapportagesysteem gereed te hebben.

Tijd (indicator)

Geld

Voor de uitvoering van product 4.2.2. Vergunningen, toezicht en handhaving zijn in 2024 de lasten begroot op € 20,17 mln. De werkelijke realisatie 2024 bedraagt € 19,28 mln. Hierdoor ontstaat er een voordelig verschil van € 0,89 mln. Dit verschil in 2024 heeft betrekking op:

- een negatief resultaat van € 0,02 mln. De versterking vergunningverlening maatwerkaanpak is in 2024 voortvarend opgepakt. In 2024 is daardoor meer besteed dan begroot. Een bedrag van € 0,02 mln. wordt vanuit 2025 overgeboekt naar 2024;
- een voordelig resultaat van € 0,63 mln. In 2024 is het budget voor uitvoering bodemsanering niet volledig besteed. Deze middelen zijn nodig voor de aanpak risicovolle

- bodemverontreinigingslocaties. De uitvoering van deze wettelijke taak wordt in 2025 gecontinueerd, en een bedrag van € 0,28 mln. wordt overgeboekt naar 2025;
- een voordelig resultaat van € 0,04 mln. Dit restantbedrag in 2024 betreft de DU-hergebruik stedelijk afvalwater ter bevordering van hergebruik van stedelijk afvalwater voor agrarische toepassing (circulaire economie) en wordt voor de uitvoering in 2025.

Om te voldoen aan onze verplichtingen of verdere uitvoering van bestaand beleid mogelijk te maken wordt € 0,65 mln. gefaseerd naar 2025 of verder via de overboekingsvoorstellen.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat van een minimalistische naar een robuuste uitvoering van de VTH-taken wordt gegaan. Met dat doel is het budget voor de opdrachtverlening aan de OD ZL vanaf 2024 structureel met € 2,2 miljoen verhoogd tot (voor 2024) een bedrag van € 10,12 miljoen. Deze intensiveringen bleken echter onvoldoende om de opdracht 2024 aan de OD ZL volledig te kunnen financieren. Op 21 augustus 2024 zijn uw Staten geïnformeerd dat het budget van € 10,12 miljoen onvoldoende bleek om de uitdagingen waarvoor de OD ZL in 2024 en verder staat effectief aan te pakken (GS DOC-00689484). Er werd voor 2024 een structureel tekort van in totaal € 1,22 miljoen ten opzichte van de provinciale begroting geïdentificeerd. Dit tekort is via een incidentele begrotingswijziging voor 2024 aan uw Staten voorgelegd en uw Staten hebben deze wijziging goedgekeurd op 1 november 2024.

Met de structurele verhoging van het budget voor de opdrachtverlening aan de OD ZL tot € 10,12 miljoen en de incidentele begrotingswijziging voor 2024 zijn stappen in de goede richting gezet. Er zijn echter structureel additionele middelen nodig om de robuustheidsslag te vervolmaken en aan de opdracht van uw Staten te voldoen. Het Statenvoorstel G-25-002 Structurele dekking jaarlijkse opdracht Omgevingsdienst Zuid-Limburg e.v. is naar u toegestuurd ter besluitvorming.

Verder zien we dat in 2024 de legesopbrengsten lager zijn uitgevallen ten opzichte van de raming. Dit komt doordat bedrijven en organisaties er veelvuldig voor hebben gekozen aanvragen eind 2023 in te dienen zodat deze nog onder het oude regime (wetgeving vóór Omgevingswet) afgehandeld konden worden. Veel van deze aanvragen waren niet legesplichtig op grond van de Legesverordening Limburg 2023. Daarnaast zien we dat bedrijven en organisaties een afwachtende houding hebben ten aanzien van (jurisprudentie)ontwikkelingen onder de Omgevingswet en dat daarmee op sommige gebieden (voornamelijk milieu) de aanvragen uit zijn gebleven.

Geld (indicator)

Wat heeft het ons gekost?

Voor het realiseren van de jaarplannen van dit programma bedragen de werkelijke uitgaven in 2024 € 36,87 mln. en dit is € 5,43 mln. hoger dan de gewijzigde begroting 2024.

De belangrijkste oorzaak ligt in de niet begrote afwaardering van de verbonden partij LEF (Limburgs Energie Fonds) ad € 11,40 mln. Deze afwaardering wordt volledig gedekt door een aanwending van de risicoreserve Financieel Instrumentarium Sturing in Samenwerking.

Per saldo is daarnaast voor € 5,96 mln. sprake van onderbesteding op de reguliere budgetten. Dit heeft betrekking op:

- energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen € 4,35 mln. waarbij de inzet van met name specifieke uitkeringen en inzet van PES-middelen is achtergebleven bij de begroting;
- verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwekking € 0,39 mln. waarbij de bestedingen van de specifieke ontzorgingsprogramma's voor bedrijventerreinen en het MKB zijn achtergebleven bij de begroting;
- de overige verschillen hebben vooral betrekking op een gezond en veilig leefmilieu (€ 0,34 mln.) en VTH-taken (bodemsanering) ad € 0,88 mln.

Omdat een aanzienlijk deel van deze lasten door bijvoorbeeld specifieke uitkeringen wordt gedekt, zijn ook de baten € 3,39 mln. achtergebleven ten opzichte van de begroting.

Het gevolg is dat het verwachte financiële tekort op dit programma ad € 29,32 mln. (dat uit de algemene dekkingsmiddelen wordt gedekt), € 2,49 mln. lager uitvalt, hetgeen het financiële resultaat voordelig beïnvloedt.

Voor de verdere uitvoering van bestaand beleid wordt € 4,01 mln. gefaseerd naar 2025 e.v. via de overboekingsvoorstellen, zie hoofdstuk 'Doorwerking naar begroting 2025-2028'.

De financiële afwijkingen tussen de begroting en de realisatie bij de verschillende producten zijn toegelicht bij "Wat gaan we daarvoor doen?", onderdeel 'Geld'.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil begroting na wijziging en realisatie 2024
Lasten				
4 Nieuwe energie en leefmilieu				
4.1 Nieuwe energie				
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen				
60574 Procesmiddelen uitvoeringsplan Duurzaamheid	0	45	0	45
67818 Inhuur ivm uitvoering duurzaamheidsmaatr	0	0	0	0
67937 Kapitaallasten	0	0	11.400	-11.400
68048 Doorberekende personeelskosten	1.118	1.179	1.178	1
68698 Warmtenet ZuidLimburg BSA	0	-1.057	-1.057	0
68894 Cofinanciering ELENAsubsidie	0	0	0	0
69185 Asbestsanering VDL Castings Weert	0	117	0	117
69377 SPUK Ontzorgingsprogr maatsch vastgoed	0	1.283	409	875
69399 PES 2 AL 1 Toekomstbest infrastructuur	0	55	69	-14
69400 PES 2 AL 2 Innovatie en vakmanschap	0	99	50	49
69401 PES 2 AL 3 Kansen voor Limburgse warmte	0	50	50	0
69402 PES 2 AL 4 Soc eerlijke energietransitie	0	0	0	0
69403 PES 2 AL 5 Het Goede voorbeeld	0	25	25	0
69426 PES 2 Procesmiddelen	0	0	0	0
69587 PES2 Nadere Subsidieregels warmtenetten	0	120	120	0
69603 PES2 OPZuid energieopslag en omzetting	0	1.626	238	1.388
69605 PES2 Subs Aanjagen gem proj verduurz won	0	102	100	2
69613 Uitvoeringskosten DU Klimaatakkoord	0	0	0	0

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil begroting na wijziging en realisatie 2024
69661 SPUK Ontzorging maatsch vastgoed 2e tranche	0	1.128	509	619
69760 SPUK CDOKE	1.573	2.210	1.358	851
69796 Interreg BLNL MAI Home	0	186	186	0
69886 Aanpak energiearmoede toezegging 9012	0	259	50	209
69894 SPUK F44 PMO BO EVI cluster Chemelot	0	292	286	6
69975 Cofinanciering Energie Europese subsidies	0	200	0	200
69996 Proces en voorbereidingskosten Energie	0	25	16	9
Totaal 4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	2.691	7.943	14.987	-7.044
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.				
69691 Doorberekende personeelskosten	896	944	943	1
69946 SPUK Ontzorgingsprogramma bedrijventerreinen	0	640	296	344
69947 SPUK J118 Ontzorgingsprogramma MKB procesmidd	0	50	7	43
Totaal 4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	896	1.634	1.246	388
Totaal 4.1 Nieuwe energie	3.587	9.577	16.233	-6.656
4.2 Gezond en veilig leefmilieu				
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu				
63391 Uitvoering NMP BWL	49	0	0	0
63968 Ontwikkeling milieubeleid BWL	54	0	0	0
67641 Procesmiddelen milieuidvies	58	161	93	69

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil begroting na wijziging en realisatie 2024
68051 Doorberekende personeelskosten	922	972	971	1
68637 Impuls omgevingsveiligheid	50	50	14	36
69388 Procesgeld militaire luchthavens	9	37	45	-8
69665 SPUK SLA 2203318662 Meetstations veehouderij	0	56	37	20
69666 SPUK SLA 2203318626 Meetstations grens	0	61	34	27
69667 SPUK SLA 2203318606 Meetnet ultrafijnstof	0	182	74	109
69742 Verbetering leefomgeving	0	112	86	26
69997 Proces en voorbereidingskosten Leefmilieu	0	63	0	63
Totaal 4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	1.142	1.696	1.354	342
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving				
60531 DU Versterking vergunningverl maatwerkaanpak	0	91	112	-20
63119 Procesmiddelen VTH	38	129	32	97
63120 Toezicht en handhaving	36	0	0	0
63121 Peilwerkzaamheden ontgrondingsvergunningen	12	0	0	0
63122 Bestuursdwang	124	124	23	101
63123 Wet Hygveiligheid zweminrichtcatCD	94	120	126	-6
63127 Milieu Klachten Telefoon	11	11	12	-1
63736 Handhavingsbeleidprocedures	44	0	0	0
64038 Groene Brigade	26	96	83	14
67594 Provinciale bijdrage RUDNoord	94	218	218	0
67955 Kapitaallasten	7	7	7	0
68053 Doorberekende personeelskosten	6.663	7.023	7.017	6
68119 DU Besluit Risico Zware Ongevallen BRZO	158	137	126	11

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil begroting na wijziging en realisatie 2024
68584 Leasetermijnen wagenpark VTH	120	120	108	13
68594 Brandstof wagenpark VTH	23	23	17	6
68871 Provinciale bijdrage RUDZLODZL	10.119	11.339	11.339	0
69722 Kapitaallasten	0	0	0	0
69783 DU Hergebruik stedelijk afvalwater	21	42	0	42
69803 Stelpost ZRKvoorstellen VTH	434	0	0	0
69990 Uitvoering bodemsanering	0	685	60	625
Totaal 4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	18.023	20.166	19.280	886
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	19.165	21.863	20.634	1.229
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	22.752	31.439	36.866	-5.427
Totaal Lasten	22.752	31.439	36.866	-5.427
Baten				
4 Nieuwe energie en leefmilieu				
4.1 Nieuwe energie				
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen				
60580 SPUK CDOKE Procesmidd UP Duurzaamheid	0	15	0	15
69377 SPUK Ontzorgingsprogr maatsch vastgoed	0	1.283	409	875
69399 PES 2 AL 1 Toekomstbest infrastructuur	0	0	19	-19
69613 Uitvoeringskosten DU Klimaatakkoord	0	0	0	0
69661 SPUK Ontzorging maatsch vastgoed 2e tranche	0	1.128	509	619
69760 SPUK CDOKE	1.573	2.210	1.358	851
69894 SPUK F44 PMO BO EVI cluster Chemelot	0	292	286	6
Totaal 4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke	1.573	4.928	2.582	2.347

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil begroting na wijziging en realisatie 2024
inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen				
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.				
69946 SPUK Ontzorgingsprogramma bedrijventerreinen	0	640	296	344
69947 SPUK J118 Ontzorgingsprogramma MKB procesmidd	0	50	7	43
Totaal 4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	0	690	303	387
Totaal 4.1 Nieuwe energie	1.573	5.618	2.884	2.734
4.2 Gezond en veilig leefmilieu				
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu				
67641 Procesmiddelen milieuadvies	0	0	27	-27
69327 Provinciefonds DU Veiligheidsdiensten	50	50	50	0
69665 SPUK SLA 2203318662 Meetstations veehouderij	0	56	37	20
69666 SPUK SLA 2203318626 Meetstations grens	0	61	34	27
69667 SPUK SLA 2203318606 Meetnet ultrafijnstof	0	182	74	109
Totaal 4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	50	350	221	129
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving				
60131 Heffing ontgroningen	58	58	0	58
60387 Vergunningverlening waterwet	0	0	0	0
60397 Vergunningverlening ontgroningenwet	0	0	19	-19
60532 Provinciefonds Maatwerkaanpak vergunningverl	0	543	543	0

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil begroting na wijziging en realisatie 2024
63122 Bestuursdwang	124	124	0	124
64038 Groene Brigade	26	26	60	-34
65929 Legesopbrengst omgevingsvergunningen	0	540	623	-83
68235 Leges vergunningen Wet Natuurbescherming 98	0	0	15	-15
69565 Leges bodeminformatie	0	0	13	-13
69766 Leges vergunning milieubelastende activiteiten	0	0	0	0
69783 DU Hergebruik stedelijk afvalwater	21	21	21	0
69807 Leges vooroverleg 22	30	30	22	8
69808 Leges bouwwerken 23	851	451	377	74
69809 Leges monumenten 24	0	0	0	0
69810 Leges aanlegactiviteiten 25	52	27	9	18
69811 Leges kappen houtopstanden 26	6	3	1	3
69812 Leges MBA omgevingsplan 27a	4	2	8	-6
69813 Leges MBA 27b	986	486	138	348
69814 Leges maatwerkvoorschriften 28	0	0	14	-14
69815 Leges natuur 29	250	0	2	-3
69816 Leges flora en fauna 210	273	148	56	92
69817 Leges maatwerkvoorschriften houtopst 211	27	7	4	3
69818 Leges ontgrondingsactiviteiten 215a	259	127	140	-13
69819 Leges wateronttrekkingsactiviteiten 215b	29	14	4	10
69820 Leges overig 212	95	45	66	-21
69821 Leges luchtvaartuigen TUGs 213	23	8	7	2
69822 Leges toestemming vuurwerk 214	23	0	0	0
69823 Leges niet benoemd rest 216	0	20	12	8

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil begroting na wijziging en realisatie 2024
Totaal 4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	3.138	2.681	2.153	528
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	3.188	3.031	2.374	657
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	4.761	8.649	5.258	3.390
Totaal Baten	4.761	8.649	5.258	3.390
Saldo van baten en lasten	-17.991	-22.791	-31.608	8.818
Stortingen				
4 Nieuwe energie en leefmilieu				
4.1 Nieuwe energie				
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen				
69775 Toevoeging PR Energie	10.000	10.000	10.000	0
Totaal 4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	10.000	10.000	10.000	0
Totaal 4.1 Nieuwe energie	10.000	10.000	10.000	0
4.2 Gezond en veilig leefmilieu				
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving				
69991 Toevoeging reserve bodemsanering 20242030	0	1.300	1.300	0
Totaal 4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	0	1.300	1.300	0
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	0	1.300	1.300	0
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	10.000	11.300	11.300	0
Totaal Stortingen	10.000	11.300	11.300	0
Onttrekkingen				
4 Nieuwe energie en leefmilieu				
4.1 Nieuwe energie				
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en				

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Exploitatie	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil begroting na wijziging en realisatie 2024
verduurzaming industrie en bedrijventerreinen				
60672 Aanwending risicoreserve SIS LEF	0	0	11.400	-11.400
69976 Aanwending PR Energie	0	225	16	209
Totaal 4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	0	225	11.416	-11.191
Totaal 4.1 Nieuwe energie	0	225	11.416	-11.191
4.2 Gezond en veilig leefmilieu				
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu				
69998 Aanwending PR Energie	0	63	0	63
Totaal 4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	0	63	0	63
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving				
60683 Aanwending reserve bodemsanering 20242030	0	0	808	-808
69993 Aanwending reserve DU Bodemsanering	0	1.300	1.300	0
69994 Aanwending reserve bodemsanering 20242030	0	685	60	625
Totaal 4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	0	1.985	2.169	-183
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	0	2.048	2.169	-120
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	0	2.273	13.585	-11.312
Totaal Onttrekkingen	0	2.273	13.585	-11.312
Saldo mutatie reserves	-10.000	-9.027	2.285	-11.312
Resultaat	-27.991	-31.817	-29.324	-2.494

Verbonden partijen inzake Nieuwe energie en leefmilieu

Omschrijving

4. Nieuwe energie en leefmilieu

Het Limburgs Energie Fonds (LEF B.V.) verstrekt geldleningen of aandelenkapitaal, specifiek voor initiatieven met als doel duurzame energie opwek, energiebesparing en circulariteit. Middels ons publiek belang in Enexis wordt het voeren van excellent netbeheer geborgd en dragen we bij aan het versnellen van de energietransitie.

Met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (voorheen Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg) en de RUD Limburg Noord beogen wij het leveren van kwaliteit voor de leefomgeving voor inwoners en bedrijven in Limburg.

Het Nazorgfonds gesloten stortplaatsen is ingericht ter financiering van de eeuwigdurende nazorg van voormalige stortplaatsen.